

การประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา : การฝึก
อบรมนำร่องในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาววงศ์จันทร์ วัฒนพิทยกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974 - 566 - 576 - 2

013480

17170023

A PROJECT EVALUATION OF IMPROVEMENT OF TEACHING EFFICIENCY
OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS : PILOT TRAINING ORGANIZED IN
THE WESTERN REGION

Miss Wongjan Wimonpittayakul

Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

ISBN 974 - 566 - 576 - 2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
ของครูประถมศึกษา : การฝึกอบรมนําร่องในภาคตะวันตก

โดย

นางสาววงศัจันทร์ วัฒนพิทยกุล

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์สุน อมรวิวัฒน์

ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาราชการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาราชการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์

.....
.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์อําไพ สุจริตกุล)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์สุน อมรวิวัฒน์)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมา สุคนธมาน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน ของครูประถมศึกษา : การฝึกอบรมนําร่องในภาคตะวันออกเฉียง
ชื่อนิสิต	นางสาววงศจันทร์ วัฒนพิทยกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ ดร.สมทวัช พิธิยานุวัฒน์
ภาควิชา	ประถมศึกษา
ปีการศึกษา	2528

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา เฉพาะกรณีการฝึกอบรมนําร่องในภาคตะวันออกเฉียง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกระบวนการพัฒนา หลักสูตรการฝึกอบรมครูประถมศึกษา ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม ประเมิน พฤติกรรมในขณะฝึกอบรม ความเชื่อเกี่ยวกับแนวพัฒนาการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ และติดตามผลการนำความรู้ไปปฏิบัติงานภายหลังการฝึกอบรม นอกจากนี้ได้ศึกษาสภาพการ ใช้สื่อการสอนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมนําร่องในภาคตะวันออกเฉียงด้วย โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน คือ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมสอดคล้องกับค ความจำเป็นในการฝึกอบรมทุกประการ การ ดำเนินการจัดเตรียมการฝึกอบรมครบถ้วนตามกระบวนการฝึกอบรมที่เป็นสากล ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมอย่างน้อยร้อยละ 75 ในแต่ละขอของแบบสอบถาม ผู้ เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของการฝึกอบรม ความซึ้งใจเลขนิตของการ เรียนรู้หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15 ของคะแนนเต็ม ความซึ้งใจเลขนิตของการ วัค ความเชื่อที่มีต่อแนวพัฒนาการเรียนการสอน หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนอย่างน้อยร้อยละ 80 ของกิจกรรมที่ระบุในโครงการฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 128 คน และนักเรียน 60 คน ของกลุ่มโรงเรียนวังศาลา อำเภอทามวง จังหวัดกาญจนบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่า ร้อยละ ความซึ้งใจเลขนิต และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมทุกประการ และมีกระบวนการจัดเตรียมการฝึกอบรมครบถ้วนตามระบบการฝึกอบรมที่เป็นสากล
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม 23 ข้อ ในจำนวน 28 ข้อ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม จำนวน 40 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 74.07 ของกิจกรรมทั้งหมด
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเชื่อเกี่ยวกับแนวพัฒนาการเรียนการสอนหลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.18 ของคะแนนเต็ม ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้
6. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 12 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปของกิจกรรมทั้งหมด มีจำนวน 5 คน และต่ำกว่าร้อยละ 80 ของกิจกรรมทั้งหมด มีจำนวน 7 คน ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนพบว่า สื่อการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด ได้แก่ กระดานดำ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ตำรา แบบเรียน คู่มือครู ฯลฯ ของจริง ซอกลี รูปภาพ บัตรคำ และป้ายนิเทศ สื่อการสอนที่ครูส่วนใหญ่ไม่มีได้แก่สื่อประเภทเครื่องฉายและบทเรียนสำเร็จรูป ครูส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือและการเพิ่มพูนความรู้ในการผลิตและการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ส่วนในด้านงบประมาณในการจัดซื้อ ทัศนียภาพและเครื่องมือในการผลิตสื่อการสอน รวมทั้งข้อมูลจากแหล่งบริการสื่อการสอนภายนอกโรงเรียนมีอยู่ในระดับปานกลาง

Thesis Title A Project Evaluation of Improvement of
Teaching Efficiency of Primary School
Teachers : Pilot Training Organized in
the Western Region

Name Miss Wongjan Wimonpittayakul

Thesis Advisor Professor Sumon Amornvivat
Professor Somwung Pitayanuwat, Ph.D.

Department Elementary Education

Academic Year 1985

ABSTRACT

Purposes

The general purpose of this research was to evaluate the project of improvement of teaching efficiency of primary school teachers in a pilot training organized in the Western region. Its specific purposes were to evaluate the process of curriculum development of the training, the participants' satisfaction of the training, the participants' behaviors with while the training was going on, the participants' beliefs in ways of developing their teaching-learning process, the participants' achievement from the training and a follow-up of participants' implementation in their duties one month after the training. Moreover, the researcher had surveyed needs and problems of utilization of instructional media in the samples' primary schools.

Procedures

This evaluation was based on the following criteria; the objectives had to correspond to the training needs, the training process covered all universal components, the participants were satisfied with the process of training, all participants joined in every activity of the training, the post-test mean of the participants' belief scores increased from the pre-test mean with a statistical significant at .05, the post-test mean of knowledge scores increased at least 15 percent from the pre-test mean with a statistical significant at .05, the participants showed at least 80 percent of the teaching-learning behaviors from the training in their classrooms. The data was analyzed by using percentage, arithmetic mean, standard deviation and a t-test. The samples were 128 trained primary teachers and 60 primary students in Wungsala School cluster, Amphoe Tha Muang, Changwat Kanchanaburi.

Results

The results of this project evaluation were as follows:

1. All objectives of the training corresponded to the training needs, the training process covered all universal components.
2. All participants were satisfied with the training, 23 items from 28 items in the questionnaire. It was lower than the expected criteria.
3. All participants joined in 40 activities, 74.07 percent of the 54 training activities. It was lower than the expected criteria.

4. The participants had more faith in ways of developing teaching-learning process with a statistical significant at .05 level.

5. The participants' knowledge scores in post-test was increasing 10.18 percent but still lower than the expected criteria.

6. Five trained teachers performed more than 80 percent of teaching behaviors in their classrooms but seven trained did less than the expected criteria.

Moreover, the results of the survey of the instructional media utilization in the trained teachers schools were as follows: the instructional media frequently used in the schools are blackboards, textbooks, real materials, colour-chalks, pictures, flash cards and charts. Most of the schools had no overhead projector, television and programmed instruction materials. According to the needs of those teachers, they revealed the needs for a resource person who would suggest and train them in the production of instructional materials. The problems and obstacles which primary school teachers confronted at the moderate level were : the lack of school budget, production skills and materials, the information about the instructional materials services outside the school.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาากรุณาอย่างสูงจากศาสตราจารย์
สุนทร อมรวิวัฒน์ และศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ซึ่งให้คำปรึกษาแนะนำและให้กำลังใจ ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย พร้อมทั้งได้ตรวักแก้ไข
วิทยานิพนธ์อย่างละเอียดทุกขั้นตอน และใช้เวลาอันรวดเร็ว ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้
ทันเวลาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเป็นกัลยาณมิตรของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอ
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือต่าง ๆ จากสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ คณะปฏิบัติงานโครงการ คณะกรรมการประเมินโครงการ ผู้ดำเนินการ
การฝึกอบรมระดับจังหวัดในเขตการศึกษา 5 เพื่อนรุ่นพี่ และคณะครูกลุ่มโรงเรียน วังศาลา
อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความร่วมมือจากทุกท่าน
เป็นอย่างมาก จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ประโยชน์อันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณบิดามารดา ครู
อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วงศ์จันทร์ วัฒนพิทยกุล

1 พฤษภาคม 2529

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ญ
แผนภูมิประกอบ	ท
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน	8
ขอบเขตของการประเมิน	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความเชิงปฏิบัติการ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การฝึกอบรม	12
การประเมินโครงการฝึกอบรม	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรมครูประถม ศึกษา	31
โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถม ศึกษา	34
สื่อการสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน	38
3 วิธีดำเนินการประเมิน	43
กลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การสร้างและทดลองใช้เครื่องมือ	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	64
5	สรุปผลการประเมิน อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	115
	บรรณานุกรม	129
	ภาคผนวก	137
	ประวัติผู้เขียน	167

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในภาคตะวันตก	4
2	แสดงจุดฝึกอบรมนํารองและจำนวนครูที่เข้ารับการฝึกอบรมใน 6 ภาค ภูมิศาสตร์	37
3	จำนวนและร้อยละของครูในสถานศึกษา ศาสนา อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนผู้ที่อยู่ในอุปการะ	45
4	จำนวนและร้อยละของครูในสถานศึกษา วิทยทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ จำนวนชั่วโมงที่สอน ถิ่นที่อยู่และจำนวนครั้งที่เข้ารับการ ฝึกอบรม	46
5	รายละเอียดของวิธีการประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการ เรียนการสอนของครูประถมศึกษา	57
6	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรมกับความ จำเป็นในการฝึกอบรม	65
7	สรุปการเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการจัดเตรียมการฝึกอบรมนํารอง ในภาคตะวันตกกับระบบการฝึกอบรมที่เป็นสากล	74
8	จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความพึงพอใจต่อการฝึ กอบรมนํารองในภาคตะวันตก	75
9	ข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการ ฝึกอบรม	78
10	จำนวนและร้อยละของครูที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของการฝึกอบรมช่วงที่ 1 วันที่ 1	79
11	จำนวนและร้อยละของครูที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของการฝึกอบรมช่วงที่ 1 วันที่ 2	81
12	จำนวนและร้อยละของครูที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของการฝึกอบรมช่วงที่ 1 วันที่ 3	82

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	จำนวนและ ร้อยละ ของครูที่มีส วนร วมในกิจกรรมของการฝึ กอบรม ช่วงที่ 3 วันที่ 1.....	84
14	จำนวนและ ร้อยละ ของครูที่มีส วนร วมในกิจกรรมของการฝึ กอบรม ช่วงที่ 3 วันที่ 2.....	86
15	เปรียบเทียบผลการ วัดค วามเชื่อ เกี่ยวกับแน วพัฒนาการเรี ยนการ สอนก่อนและหลังการฝึ กอบรม	88
16	เปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการฝึ กอบรม	89
17	จำนวนและ ร้อยละ ของผู้ เขารับการฝึ กอบรมที่นำค วามรู จากการ ฝึ กอบรมไปใช้จัดกิจกรรมการ เรี ยนการสอนและกั ิจกรรมที่เกี่ ยวของ กับการเรี ยนการสอน	92
18	ร้อยละ ของครูที่นำค วามรู ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการ เรี ยนการสอน	96
19	ร้อยละ ของครูที่ปฏิบัติกิจกรรมการ เรี ยนการสอน.....	98
20	ร้อยละ ของกิจกรรมการ เรี ยนการสอนที่ครูผู้ เขารับการฝึ กอบรม นำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	101
21	ร้อยละ ของครูผู้ เขารับการฝึ กอบรมนำร่องในภาคตะ วันตกที่ใช้สื่อ การสอนประเภทต่าง ๆ.....	104
22	ระดับความต้องการสื่อการสอนของครูผู้ เขารับการฝึ กอบรมนำร่อง ในภาคตะ วันตก	106
23	ระดับความต้องการงานบริการที่ต้องการได้จากห้องสื่อการสอน ในโรงเรียนของผู้ เขารับการฝึ กอบรมนำร่องในภาคตะ วันตก ...	108
24	ระดับความเป็นปั ญหาในการ เลือ กและการจัดหาสื่อการสอน ...	110
25	ระดับความเป็นปั ญหาในการ เลือ กและการใช้สื่อการสอน.....	111
26	ระดับความเป็นปั ญหาในด้านคุณภาพและปริมาณของสื่อการสอน..	112
27	ระดับความเป็นปั ญหาในด้านกา รบริการสื่อการสอน	113

แผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

1	การประเมินโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
ของครูประถมศึกษา : การฝึกอบรมนําร่องในภาคตะวันตก..... | 55 |
|---|---|----|

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย